

Veďte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Co přinese připravovaná novela zákona o významné tržní síle?

V návaznosti na přijetí Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2019/633 o nekalých obchodních praktikách mezi podniky v zemědělském a potravinovém řetězci (dále jen „Směrnice“) byl vypracován návrh zákona, kterým se mění zákon č. [395/2009](#) Sb., o významné tržní síle při prodeji zemědělských a potravinářských produktů a jejím zneužití, ve znění pozdějších předpisů. Směrnici jsme se již dříve věnovali v našem článku, v němž jsme informovali a shrnovali, jaké zásadní změny přijetí Směrnice přináší.

Novela zákona o významné tržní síle čelí aktuálně kritice zejména ze strany zainteresovaných osob, jichž se novela přímo dotýká (tj. dodavatelů), jelikož mimo jiné v rámci některých ustanovení vylučuje dosavadní zaběhlou praxi v rámci potravinářského trhu a průmyslu spočívající například ve vyloučení množstevních slev.

Další problematikou řešenou částečně i v rámci novely zákona o významné tržní síle a dále pak problematika dvojí kvality potravin.

Obecně k novele

Novela zákona o významné tržní síle se zaměřuje zejména na změny v oblasti uzavírání dodavatelských smluv a deklarování a zavedení výčtu nekalých obchodních praktik při prodeji zemědělských a potravinářských výrobků.

Výše uvedená Směrnice, která musí být transponována do českého právního řádu, je postavena na principu minimální harmonizace a umožňuje tedy členským státům, aby buď přijaly, nebo zachovaly přísnější právní úpravu, než která je obsažena v této Směrnici. Navržená novela zákona o významné tržní síle této možnosti využívá hned na několika místech a navrhuje zakotvení přísnější právní úpravy oproti Směrnici, což však nelze ve všech ohledech hodnotit kladně a neshledává se to rovněž s pozitivními ohlasy zástupců z potravinářského oboru.

Novela zákona se soustředí zejména na úpravu:

- náležitostí smlouvy mezi odběratelem a dodavatelem;
- doby garantované platnosti kupní ceny;
- způsobu postoupení pohledávky;
- náhrady sankcí uložených kontrolním orgánem; nebo
- provádění auditů a kontrol na náklady dodavatele.

Novela zákona však oproti Směrnici například nerozlišuje zemědělské produkty a potravinářské výrobky a zemědělské produkty a potravinářské výrobky podléhajících rychlé zkáze, netřídí odběratele do 5 velikostních skupin nebo sjednocuje splatnost všech plateb bez ohledu na typ potraviny na dobu 30 dnů.

Právní analýza některých navrhovaných změn

Návrh novely zákona o významné tržní síle zakazuje jakékoliv množstevní slevy, faktura musí obsahovat vždy konečnou nákupní cenu, toto platí i pro mimořádné prodejní akce. Zakázáno má být také požadování nákladů na veškeré služby spojené s prodejem zboží (např. druhotná umístění, logistika, reklama), resp. jejich alespoň částečný přenos na dodavatele má být zakázán. V důsledku toho se *de lege ferenda* vypouští i limit 3 % z obrátu dodavatele určený k úhradě těchto služeb, který doposud platí.

Návrh také požaduje shodu smluvních podmínek při srovnatelném plnění pro všechny dodavatele – platná právní úprava umožňuje rozdílnost podmínek za předpokladu, že pro to existuje objektivně ospravedlnitelný důvod.

Písemná smlouva mezi odběratelem a dodavatelem bude muset být nově výslovně uzavřena již před zahájením dodávek potravin nebo poskytování služeb.

Definice významné tržní síly

Novela zákona také zavádí novou definici významné tržní síly, která je upravena v § 3 novely zákona a vychází ze znění Směrnice. Pro určení významné tržní síly je podstatné určení čistého obrátu za prodej potravin a služeb s tím souvisejících. Pojem čistého obrátu však není v novele zákona blíže specifikován – není uvedeno, zdali se jedná o čistý obrat za prodej potravin a souvisejících služeb před zdaněním nebo po zdanění nebo zda se do obrátu počítá i pře prodej potravin (tj. prodej potravin nakoupených odběratelem za účelem jejich dalšího prodeje) nebo prodej odběratelem vyrobených potravin, což dle by dle některých názorů mělo být pro zachování právní jistoty upřesněno.

Další změny

Dalších významných změn dostává i ustanovení § 3a zákona, které upravuje povinné náležitosti smlouvy. Z nového upraveného znění zákona vypadla povinnost upravit si ve smlouvě mezi odběratelem s významnou tržní silou a dodavatelem výši sjednané ceny. Ve smyslu ochrany dodavatele by se spíše jako vhodné jevílo ustanovení o povinném zakotvení sjednané výše ceny jako podstatnou náležitost smlouvy ponechat.

Zcela nově došlo k přidání povinnosti (ustanovení § 3 odst. 1 písm. c) zákona) stanovující, že v případě sjednání mimořádné prodejní akce musí smlouva obsahovat výši kupní ceny, množství potravin, které bude do této akce zahrnuto a dobu jejího trvání. Dané ustanovení bylo zjevně vloženo do zákona zejména pro zajištění ochrany malých dodavatelů, kteří dodávají potraviny podléhající rychlé zkáze. Bez existence takového ustanovení jsou dodavatelé v současné době v souvislosti s pořádáním slevových akcí ze strany odběratelů pod velkým tlakem, kdy odběratelé např. s nedostatečným předstihem mění požadavky na množství potravin, které má být dodáno či dobu trvání akce, v důsledku čehož nemohou dodavatelé na vzniklý stav včas a řádně reagovat. V případě, že naskladnili více zboží, než si od nich nakonec odběratel odebral, musí ho často prodávat pod cenou jinde a odběratel není postižen žádnými sankcemi nebo opačně odběratel požaduje po dodavateli dodání většího množství zboží, přičemž tento požadavek mu nesdělil včas, proto zboží již nemůže být dodáno a dodavatel je znovu sankcionován. V této souvislosti by bylo vhodné také

vymežit pojem množství potravin.

Podle ustanovení § 4 novely zákona došlo také k úpravě a rozšíření definice zneužití významné tržní síly. Za zneužití významné tržní síly je považováno např.:

- jednostranná změna smluvních podmínek;
- požadování platby za zhoršení jakosti potravin nebo ztrátu potravin, k nimž dojde poté, co na odběratele přešlo vlastnické právo k potravině, jež nebylo způsobeno zaviněním dodavatele;
- zneužití obchodního tajemství dodavatele;
- hrozba nebo uplatňování odvetných opatření v případě, kdy dodavatel využívá svá smluvní nebo zákonná práva;
- sjednávání nebo uplatňování plateb, jimiž je podmíněno skladování nebo vystavení potravin, jejich zařazení do nabídky nebo jejich dodání na trh;
- sjednávání nebo uplatňování náhrady nákladů na slevy na potraviny prodávané v rámci mimořádné prodejní akce;
- sjednávání nebo uplatňování plateb za reklamu na potraviny provedenou odběratelem;
- sjednávání nebo uplatňování plateb za úpravu prodejních prostor odběratele pro prodej potravin;
- bránění dodavateli v postoupení pohledávky vůči odběrateli;
- sjednávání nebo uplatňování množstevních slev nebo obdobných ujednání na dodávané potraviny.

Jak již bylo uvedeno výše, některé praktiky nově stanovené jako zneužití významné tržní síly jsou naopak praktikami v dodavatelsko-odběratelském řetězci běžné, jejichž plošné zakázání by mohlo způsobovat značné problémy.

Dvojitá kvalita potravin

Uvažovaná novela zákona nově zavádí i povinnost pro dodavatele (což v zásadě nesedí s celou koncepcí právní úpravy vzájemných vztahů dodavatel-odběratel předpokládaných Směrnicí), a to tím, že zakotvuje v rámci ochrany před dvojitou kvalitou potravin ustanovení § 4a novely zákona o významné tržní síle, ve kterém stanovuje, že dodavatel nesmí bránit odběrateli v dodání, dovozu nebo prodeji potravin, které jsou dodavatelem určeny pro trh v jiném členském státě Evropské unie na český trh.

Bližší úpravu tzv. zákazu dvojí (duální) kvality potravin však má zavést samostatná novela zákona o potravinách, která je nyní rovněž v procesu projednávání.

Závěr

Novela zákona o významné tržní síle, tak jak je koncipována nyní, spíše narušuje dosavadní praxi, na kterou se již převážná část dodavatelů v rámci potravinářského průmyslu adaptovala a do určité míry nově zavedenými pravidly omezuje princip tržního hospodářství.

V určitých věcech se dostává nad rámec požadavků Směrnice, nicméně to spíše neslouží ku prospěchu věci a zachování samotného účelu Směrnice, tedy ochraně dodavatelů jakožto slabší strany v dodavatelsko-odběratelském řetězci.

Mgr. Bc. Štěpánka Vajdová,
advokátní koncipientka

Mgr. Jakub Málek,
partner

Veronika Pečová,
právní asistentka

[PEYTON legal advokátní kancelář s.r.o.](#)

Futurama Business Park
Sokolovská 668/136d
186 00 Praha 8 - Karlín

Tel.: +420 227 629 700

E-mail: info@plegal.cz

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Návrh nového zákona o digitální ekonomice](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 30.: Jednání za s.r.o. - zápis jednatelského oprávnění do obchodního rejstříku](#)
- [Prověřování zahraničních investic a kybernetická regulace: řízená služba jako nová transakční proměnná](#)
- [Předběžné opatření a další instituty k ochraně věřitelů při přeměnách](#)
- [Silná koruna: jaké dopady má posilující koruna na české firmy](#)
- [Problematické aspekty změn v úpravě odpovědnosti za škodu způsobenou vadou výrobku](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 29.: Jednání za s.r.o. - jednatele](#)
- [K \(ne\)způsobilosti notářského zápisu jako exekučního titulu pro nařízení exekuce prodejem zástavy](#)
- [Když korporátní neshody nestačí: soudní zásah do účasti společníka jako krajní řešení](#)
- [Do 5 milionů EUR bez prospektu cenných papírů - novela ZPKT!](#)
- [Význam doplacení úvěru při přezkumu posouzení úvěruschopnosti](#)